Exponátem měsíce v turnovském muzeu je zdobná palice na odkládání čepců

6.12.2022 - Jan Mikulička | Krajský úřad Libereckého kraje

„Na výstavách lidových oděvů obdivujeme především umění výšivky, zajímáme se o nejrůznější části či vrstvy krojů, odborníci nám odhalují jejich funkci.

S jejich přípravou však byla spousta práce, takže bylo třeba je co nejšetrněji ukládat. Na palicích v Muzeu Českého ráje můžeme vidět, že i tady, v případě pomůcky, se jednalo o krásnou řemeslnou práci, hodnou obdivu,“ uvedla Květa Vinklátová, náměstkyně pro kulturu, památkovou péči a cestovní ruch Libereckého kraje.

Dřevěné a keramické palice používaly krejčové ke stavění tvrdých, takzvaných německých čepců. Ty vycházely z městských předloh a největší obliby nabyly v 18. století. Byly ušity z pruhu brokátu nebo sametu, vzadu se vsazeným dýnkem. Lícní strana čepců byla pošita zlatými či stříbrnými krajkami, nebo celá pokryta zlatou nebo stříbrnou reliéfní výšivkou doplněnou skleněnými kameny. Přední okraj čepce lemovala jemně vrapovaná krajka. Palice sloužily i pro úpravu a hlazení čepců uzlíčkových, dvoudílných nebo trojdílných s dýnkem.

Dřevěné hlavy byly dílem zručných truhlářů, kteří mimo jiné ovládali i práci s dlátem a řezbářským nožem. Jejich práce vznikaly na objednávku. Palice vyřezávali z měkkého i tvrdého dřeva. Vedle jednoduchých špalkových palic se mezi nimi objevovala i výjimečná řezbářská díla, podobná turnovské palici, která je vyřezaná z tvrdého dřeva, s detailně propracovanou obličejovou částí. Jedno ucho zdobí vyřezaná náušnice, na krku je zdobená reliéfem článkového náhrdelníku. Vlnovkou a rovnými vrypy je vyznačen dekolt. Jedná se o práci z druhé poloviny 19. století.

První palici získalo turnovské muzeum v závěru 19. století v souvislosti se shromažďováním exponátů na Národopisnou výstavu českoslovanskou, pořádanou v Praze roku 1895. Dvě dřevěné vyřezávané palice se řadí k novým přírůstkům z posledních let. Jednu muzeum získalo darem, druhou v roce 2016 zakoupilo od turnovského občana a velkého příznivce našeho muzea pana Jana Sajíce. Ten ji zdědil po své matce Zdeňce Sajícové, rozené Křepinské, která byla po vzniku Československa nadšenou sběratelkou a velkou popularizátorkou turnovského lidového oděvu.

https://www.kraj-lbc.cz/aktuality/exponatem-mesice-v-turnovskem-muzeu-je-zdobna-palice-na-odkladani-cepcu-n1119559.htm